

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ПОГОДЖЕНО:

Декан факультету філології, психології
та педагогіки
к.пед.н., доцент

_____ Анна АГЕЙЧЕВА
24 березня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова приймальної комісії,
ректор університету,
д.е.н., професор

_____ Володимир ОНИЩЕНКО
24 березня 2023 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

спеціальність 035 «Філологія»
спеціалізація 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
ступінь «магістр»

Програму затверджено на засіданні
навчально-методичної комісії
факультету філології, психології та
педагогіки
Протокол № 7 від 23.03.2023 р.

ПОЛТАВА 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма фахового вступного випробування складена відповідно до галузевого стандарту вищої освіти України «Засоби діагностики якості вищої освіти бакалавра».

Фахове вступне випробування проводять на підставі оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок випускників, передбачених ГСВО МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра», з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики (складання комплексного кваліфікаційного державного екзамену).

Метою фахового вступного випробування є перевірка та оцінювання теоретичної і практичної підготовки бакалавра, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін, їх відповідності вимогам стандарту якості освіти, положенням про ступеневу освіту, навчальним планам і програмам підготовки фахівців.

Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані знання та уміння щодо узагальненого об'єкта і здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Освіту за спеціальністю 035 «Філологія» здобувають студенти, які отримали кваліфікацію "Бакалавр філології (переклад)" або іншу кваліфікацію та успішно здали фахове вступне випробування та додаткове фахове випробування.

Для забезпечення ефективності реалізації завдань освітньої та професійної підготовки, що визначені в освітній програмі, при підборі студентів, що мають кваліфікацію бакалаврів з іншої галузі знань, ставляться вимоги щодо їх здібностей і підготовленості у вигляді системи знань, умінь і навичок, визначених програмою базової вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» та отримали необхідний рівень підготовки з даного фаху.

Програма включає перелік основних тем, проблем і питань, які необхідно вивчити для складання фахового вступного випробування зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

Фахове вступне випробування зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», проводиться Екзаменаційною комісією, яка затверджується наказом ректора Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», на підставі програми, затвердженої на засіданні приймальної комісії.

Склад фахової екзаменаційної комісії визначається з урахуванням специфіки спеціальності. В роботі екзаменаційної комісії беруть участь спеціалісти і провідні викладачі з дисциплін, що включені до складу екзамену.

Фахове вступне випробування проходить у приміщенні Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» і триває протягом однієї астрономічної години (60 хвилин).

Іспит проводиться шляхом виконання та подальшого оцінювання комплексного кваліфікаційного завдання.

2. ЕТАПИ ТА ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування складається з тестової перевірки знань вступників. Тестова перевірка знань охоплює такі дисципліни:

- Теорія перекладу
- Усний і письмовий двосторонній переклад текстів різних жанрів
- Проблеми перекладу науково-технічної літератури
- Компаративна лінгвістика (граматика, лексикологія, стилістика).

Проведення фахового випробування зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська ґрунтується на наступних принципах:

- уніфікація методики та умов проведення екзамену;
- забезпечення інформаційної та психологічної підготовки студентів до екзамену;
- зв'язок внутрішньовузівського контролю з галузевою системою атестації та ліцензування фахівців;
- дотримання вимог секретності при використанні чи зберіганні матеріалів діагностики.

3. ВИМОГИ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові завдання повинні бути закритої форми, мати чотири варіанти відповідей, серед яких лише одна – правильна.

Кількість тестових завдань з відповідної дисципліни визначається в залежності від кількості відведених годин на її вивчення. Загальна кількість тестових завдань складає 40.

4. ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Протягом однієї астрономічної години здійснюється тестування з використанням стандартних білетів.

Кожний абітурієнт вносить до бланка для відповідей свої реквізити й упродовж 60 хвилин відповідає на тестові завдання.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ

Фахове вступне випробовування оцінюють за бальною шкалою (від 100 до 200). Вступник допускається до участі в конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо результат фахового вступного випробовування становить не менше ніж 125 балів. Правильно виконане одне тестове завдання оцінюють у 2,5 бали. Максимальна кількість балів, яку може набрати абітурієнт, виконавши тестові завдання, становить 200 балів (табл.1).

Перевірку тестових завдань здійснюють за ключем.

Таблиця 1

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	% правильних відповідей
1	102,5	2,5
2	105	5
3	107,5	7,5
4	110	10
5	112,5	12,5
6	115	15
7	117,5	17,5
8	120	20
9	122,5	22,5
10	125	25
11	127,5	27,5
12	130	30
13	132,5	32,5
14	135	35
15	137,5	37,5
16	140	40
17	142,5	42,5
18	145	45
19	147,5	47,5
20	150	50

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	% правильних відповідей
21	152,5	52,5
22	155	55
23	157,5	57,5
24	160	60
25	162,5	62,5
26	165	65
27	167,5	67,5
28	170	70
29	172,5	72,5
30	175	75
31	177,5	77,5
32	180	80
33	182,5	82,5
34	185	85
35	187,5	87,5
36	190	90
37	192,5	92,5
38	195	95
39	197,5	97,5
40	200	100

6. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Теорія перекладу

Переклад як наука. Суспільно-політичне значення перекладу. Головні поняття теорії перекладу. Передумови виникнення перекладацької думки. Мета, об'єкт, завдання і особливості перекладу. Види перекладу.

Теорії (моделі) та етапи перекладу. Способи та засоби перекладу. Методи перекладу.

Поняття адекватності й еквівалентності в перекладознавстві. Перекладацькі одиниці. Шляхи досягнення адекватності. Перекладацькі трансформації та їх види.

Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць. Слово як об'єкт перекладу та його функції в теорії перекладу. Словники і словникові значення слів. Обсяг інформації у слові та її типи. Лексичні проблеми перекладу. Переклад інтернаціональної лексики. Переклад слів-реалій. Переклад неологізмів. Переклад термінів. Переклад штампів. Переклад фразеологізмів та сталих виразів.

Граматичні проблеми перекладу. Переклад артиклів (означені та неозначені артикли). Переклад інфінітива та інфінітивних зворотів. Переклад дієприкметника. Переклад герундія та герундіальних конструкцій. Переклад модальних дієслів. Переклад особових речень. Переклад безособових речень.

Переклад як вид мовленнєвої діяльності. Стильові і жанрові особливості текстів/дискурсу та способи їх відтворення.

Усний і письмовий двосторонній переклад текстів різних жанрів

Основні види і форми перекладу. Правила повного письмового перекладу. Загальні вимоги до адекватного перекладу та його оформлення. Реферативний переклад. Анотаційний переклад. Консультативний переклад та переклад типу «експрес-інформація».

Особливості наукових та технічних текстів. Види технічної літератури. Способи підвищення лексико-граматичної компактності речень та лаконічності висловлювання. Невідповідність українського та англійського речень за кількістю мовних одиниць за умови ідентичного значення висловлювання. Трансформації, необхідні для перетворення групи слів, що складається із трьох, чотирьох, п'ят и і більше компонентів в українській мові на більш компактні групи із двох-трьох компонентів у англійському варіанті тексту. Способи скорочення кількості повторів прийменника of у випадках вираження родового відмінку, визначення означуваного слова та його атрибутів (означень).

Робота з термінологією під час перекладу науково-технічних публікацій. Поняття «термін» і «термінологія», класифікація термінів. Лінгвістичні проблеми перекладу англійської термінології.

Приклади оформлення професійної документації з нафтогазової справи. Способи перекладу контрактів на проведення геолого-розвідувальних робіт, розробку нафтових та газових родовищ, купівлю-продаж нафтогазової продукції. Переклад експертних висновків про поточний стан та цінність певного родовища чи свердловини.

Граматичні особливості застосування термінів латинського та давньогрецького походження (зокрема утворення множини іменників). Стель викладення інформації у текстах медичної та біологічної спрямованості. Порівняння української та британської системи вимірів. Слова-епоніми у медичній практиці, їх значення та способи перекладу.

Стилістичні та термінологічні особливості юридичних текстів. Особливості юридичної мови. Вживання юридичних термінів, які збігаються зі словами природної мови (наприклад, «термінологізованих слів»). Вживання «невизначених виразів». Вживання архаїзмів. «Компактний стиль» (складні номінальні групи, пасивні конструкції, заплутані синтаксичні конструкції і складнопідрядні речення, що «не проглядаються» тощо). Види особистих документів, що перекладаються (паспорт, диплом про вищу освіту тощо) та ділової документації (переклад угод і контрактів тощо).

Актуальні проблеми перекладу газетно-інформаційних повідомлень. Характерні риси англомовної преси: розмовно-фамільярний характер певного числа матеріалів. Емоційне забарвлення шляхом вживання жаргонізмів, перифраз. Офіційність титулів та звернень. Специфічність газетних заголовків. Лексичні особливості газетно-інформаційних матеріалів.

Розпізнавання індивідуального стилю автора у художньому дискурсі. Підбір варіантів адекватної манери перекладу, що максимально наближається до авторської; трансформації та заміни найбільш проблемних щодо адекватності перекладу уривків тексту. Особливості лексики та стилю у відповідності до епохи написання певного твору.

Проблеми перекладу науково-технічної літератури

Лексичні, граматичні та стилістичні особливості англійських та українських науково-технічних текстів. Способи перекладу лексичних одиниць та перекладацькі лексичні трансформації. Словникові відповідники. Переклад неоднозначних слів (вибір варіантного відповідника). Транскодування. Калькування. Контекстуальна заміна. Смысловий розвиток. Антонімічний переклад. Описовий переклад. Конкретизація значення слова. Генералізація значення слова. Додавання слова. Вилучення слова. Заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови. Перестановка слова.

Переклад префіксальних та суфіксальних термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їх перекладу. Терміни з префіксами after-, co-, counter-dis-, ex-, extra-, mis-, non-, over-, poly-, post-, self-, sub-, un-. Терміни з

напівпрефіксами all-, cross-, multi-. Терміни з суфіксами -er/-or, -ism, -less, -like, -ologist. Терміни з напівсуфіксами -free, -worthy.

Переклад складних термінів. Порядок перекладу складних термінів. Сполучуваність компонентів у терміні та переклад. Терміни моделі N1+N2. Переклад багаточленних атрибутивних словосполучень. Терміни моделі (N+Part. I)+N. Терміни моделі (N+Part. II)+N. Терміни моделі (Adj.+Part. I)+N. Терміни моделі (Adj.+Part. II)+N. Терміни моделі (Num.+Part. II)+N. Складні терміни з антропонімами.

Переклад слів-реалій, власних назв та передача абревіатур, ініціалів імен і умовних позначок у перекладі. Назви навчальних закладів, факультетів, кафедр, лабораторій. Назви наукових та технічних установ, підприємств. Назви журналів, книг і заголовки статей. Фірмові назви. Антропоніми. Абревіатурні скорочення. Ініціали імен. Умовні позначки.

Перекладацькі граматичні трансформації: пермутація, субституція, додавання, вилучення та комплексна трансформація. Особливості перекладу предикативних конструкцій. Суб'єктно-предикативний інфінітивний зворот. Об'єктний предикативний інфінітивний зворот. Об'єктний предикативний дієприкметниковий зворот.

Компаративна лінгвістика (граматика, лексикологія, стилістика)

Порівняльна граматика англійської і української мов

Typology of the morphological systems of English and Ukrainian. Isomorphisms and allomorphisms in the morphemic structure of English and Ukrainian words. Typology of the parts of speech in the contrasted languages. Typological characteristics of notional and functional words.

Typological features of the Noun as a part of speech in English and Ukrainian. Common nouns and proper names. Noun-forming suffixes (productive and unproductive agent suffixes, diminutive and augmentative suffixes, international suffixes and nationally specific suffixes). Morphological categories of the noun in the contrasted languages.

Typological features of the Verb as a part of speech in English and Ukrainian. Classes of Verbs in English vs. Ukrainian. Morphological Classes of Ukrainian Verbs. Ways of Expressing Morphological Categories of the English and Ukrainian Verb (person, number, tense, aspect, voice, mood). A peculiar feature of passive constructions in English is their much more frequent use than in Ukrainian. Typology of the Non-Finite Forms of the Verb (Verbals).

Typology of the Adjective in English and Ukrainian. Isomorphic classes of adjectives and allomorphic classes of adjectives. Structural types of adjectives. Degrees of comparison of adjectives in English and Ukrainian.

Typological Characteristics of the Pronoun in English and Ukrainian. Classes of pronouns in English and Ukrainian. Isomorphic and allomorphic features of pronouns in English and Ukrainian.

Порівняльна лексикологія та стилістика англійської і української мов

Contrastive Lexicology as a branch of linguistics. Introduction. Fundamentals. A Word as the basic unit of the language. (Contrastive) Lexicology as a branch of linguistic science and its basic notions. The connection of Lexicology with other branches of linguistics. Methods of investigation in contrastive lexicology. Characteristics of the word as the basic unit of the language. Motivation as a language universal. Correlation of phonetic, morphological and semantic types of motivation in the lexical units of English and Ukrainian.

A Word and its meaning. Change of meaning in the English and Ukrainian languages. The semantic structure of English and Ukrainian words. Semantic change in English and Ukrainian. The socio-linguistic classification of semantic change. The psychological classification of semantic change. The logical classification of semantic change.

Word formation in the English and Ukrainian languages. Affixation. Word-formation and other ways of nomination in Modern English. Two levels of morphological analysis. Principles of morphemic analysis and its basic units. Derivational analysis and basic units of derivational system. Affixation. Classification of affixes.

Meaning relations in paradigmatics. Semantic classifications of words. Semantic fields and lexico-semantic groups. Hyponymy. Synonymy. Classification of synonyms viewed synchronically. Synonymy viewed diachronically. The sources of synonymy. Antonyms.

Polysemy and homonymy as language universals. Polysemy viewed synchronically. Polysemy viewed diachronically. Homonyms. Classification and sources of homonyms.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Теорія перекладу

1. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства: навч. посібник для вузів / І.В. Корунець – Вінниця : Нова книга, 2008. – 512 с.
2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І.В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 448 с.
3. Батіна І.А. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник для студентів відділення міжнародного права / І.А. Батіна. – К., 2011. – 96 с.
4. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Учебное пособие / В.В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 275 с.
5. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение: Учебное пособие / В.Н. Комиссаров, С.Ф. Гончаренко. – М. : ЭТС, 2004. – 424 с.

Усний і письмовий двосторонній переклад текстів різних жанрів

1. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І. В. Корунець, О. І. Терех. – Вінниця : Нова книга, 2000. – 446 с.
2. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Учебное пособие / В.В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 275 с.
3. Переклад англомовної громадсько-політичної літератури. Система державного управління управління США / За редакцією Л.М. Черноватого і В.І. Карабана. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 400 с.
4. Переклад англомовної юридичної літератури : навчальний посібник / Черноватий Л.М., Карабан В.І., Іванко Ю.П., Ліпко І.П. – Вид. 4-те, випр. і доповн. – Вінниця : Нова Книга, 2017. – 280 с.
5. Черноватий Л.М. Переклад англомовної економічної літератури. Економіка США. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”) / Черноватий Л.М., Карабан В.І., Пенькова І.О., Ярощук І.П.. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 496 с.
6. Черноватий Л. М. Переклад англомовної технічної літератури. Електричне та електронне побутове устаткування. Офісне устаткування. Комунікаційне устаткування. Виробництво та обробка металу. Навчальний посібник / Черноватий Л. М., Карабан В. І., Омелянчук О. О. // За редакцією Л. М. Черноватого і В. І. Карабана. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 296 с.
7. Ребрій О.В. Міжнародні організації. Посібник для студентів вищих закладів освіти (філологічні спеціальності та фах “Переклад”) / О. В. Ребрій. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 332 с.
8. Белоусов В. Нефтяная промышленность. Учебное пособие для переводчиков/В. Белоусов. – Архангельск, the FLT ltd., 2000. – 281 с.
9. Слепович В.С. Курс перевода. – Мн.: «ТетраСистемс», 2002. – 272 с.

Проблеми перекладу науково-технічної літератури

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми [Текст]: [посібник-довідник] (рек. МОН) / В.І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 576 с.
2. Переклад англомовної технічної літератури. / За редакцією Л.М. Черноватого і В.І. Карабана. Навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 296 с.
3. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І. В. Корунець, О. І. Терех. – Вінниця : Нова книга, 2000. – 446 с.

4. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В. Термінологія та переклад [Текст]: навч. посібник (рек. МОН) / Л.П. Білозерська, Н.В. Возненко, С.В. Радецька – Вінниця : Нова книга, 2010. – 232 с.
5. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. – К. : Юніверс, 2003. – 275 с.

Компаративна лінгвістика (граматика, лексикологія, стилістика)

Порівняльна граматики англійської і української мов

1. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. – Вінниця. «Нова книга», 2003. – 464 с.
2. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. Підручник / М.П.Кочерган. – К.: Видавничий центр Академія, 2006. – 424 с.
3. Порівняльні дослідження з граматики англійської, російської та української мов. – К., 1981. – 230 с.
4. Введение в сравнительную типологию английского, русского и украинского языков. – К.: Вища школа, 1977. – 146 с.
5. Blokh. M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. – M., 1983. – 312 с.
6. Iyish B.I. The structure of Modern English. – L., 1971. – 156 с.

Порівняльна лексикологія та стилістика англійської і української мов

7. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 160 с.
8. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Навч. посібник. – Вінниця: Видавництво Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 117 с.
9. Ginzburg R.S., Khidekel S.S., Knyazeva C. Y. A Course in Modern English Lexicology – M., 2000. – 269 с.
10. Скребнев Ю.М. Основы стилистики английского языка: Учебник для ин-тов и фак. иностр. яз. 2-е изд. / Ю.М. Скребнев – М., 2003. – 176 с.
11. Kukhareno V.A. A Book of Practice in Stylistics / V.A. Kukhareno. – Вінниця : «Нова книга», 2003. – 160 р.

Розробник:
завідувач кафедри
германської філології та перекладу,
кандидат філологічних наук, доцент

Оксана ВОРОБИЙОВА